

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Jakub Drbohlav

Transcendentální empirismus

Ústav filosofie a religionistiky FF UK

Kolega Jakub Drbohlav si zvolil téma velmi náročné, zároveň však téma zásadního významu, protože Deleuzovu filosofii interpretuje v její myšlenkové genezi a z ní vycházející logice. Termín „transcendentální empirismus“ nadto užívá nejen Gilles Deleuze, nýbrž i Derrida a mnozí jiní, takže lze tvrdit, že svým – zdánlivě - paradoxním obsahem velmi dobře dokládá proměnu filosofického diskursu v posledním půlstoletí. Práce jde ke kořenům, tj. ke způsobu, jímž Deleuze čte Kantovu „kritiku“ zejména s přihlédnutím k námitkám a revizi na straně Salomona Maïmona. Odtud důležitá kapitola „Podmínky *reálné* zkušenosti“ a „diferenciální“ výklad pojmu věci o sobě. To je východisko, které pak Deleuzovi slouží zejména při jeho polemice s „obrazem myšlení“, jehož základem je akt re-kognice a dominantní pozice reprezentace. Již zde je ale třeba vyzdvihnout pečlivou práci s příslušnými (často obtížnými) texty, která se projevuje například v úvaze o nezbytnosti rozlišení *Erkenntnisgrund* a *Realgrund* (to je právě rozdíl, na kterém Maïmon buduje jednak svou kritickou analýzu Kanta, která je pro Deleuze inspirací, tak i vlastní pojetí geneze zkušenosti). Jakub Drbohlav velmi dobře ukazuje, že právě zde je důležitý počátek deleuzovského konceptu „diference a opakování“, který se rovněž vymezuje i proti Hegelovi.

Takto se v práci ocitáme u problému diferenciálního kalkulu, v němž negaci zastupuje *diferenciál*. Pro Maïmona (a pak i pro Deleuze) to znamená: v názoru je možné konstruovat předmět z prvků, které nemají určitou hodnotu; diferenciály jsou intenzivní povahy (extenze je tvořena intenzitami). Avšak právě to je onen charakteristický obrat, který je příznačný pro Deleuzovo myšlení: jde o zkušenost, která je vystavena danostem, jež nemá ve své moci (možná by tuto linii bylo možné sledovat až k Husserlovým potížím s „hyletickými“ daty, na což pak navazuje i Levinas ve svých studiích o fenomenologii). Odtud jiné pojetí ideje. U Deleuze pak ještě propracováno v termínech Riemannovy kontinuální multiplicity (Deleuze se vrací k původním, později opuštěným interpretacím diferenciálního kalkulu, možná i proto jeho zájem o Leibnize). Význam Bergsonův a možnost zásadní polemiky se strukturalismem.

Takto práce Jakuba Drbohla dospívá k závěru, který je ale ve všech bodech pečlivě zdůvodněn tím, co mu předcházelo:

„Můžeme tak formulovat základní čtyři požadavky nové transcendentální filosofie: transcendentální podmínky zkušenosti musí být za prvé imanentní tomu, co podmiňují, za druhé musí vytvářet to, co podmiňují, za třetí musí být principálně otevřené libovolné, jakkoli odlišné zkušenosti a proto musí být za čtvrté vytvářet uspořádání založené na diferencii, která nelze redukovat na identitu (jako její negace), která však přesto identitu produkuje.

Deleuze za takové diferenciální uspořádání považuje uspořádání, jehož prvky jsou samy o sobě neurčitelné, přesto však ve vzájemném vztahu nabývají konkrétního určení, které je plně determinováno právě jejich vzájemným vztahem.“ (s. 55-56).

K práci samé není co dodávat: je velice koncentrovaná a promyšleně strukturovaná, myšlenkově obsáhlá (zasvěcený čtenář má možnost uvědomit si, jak méně originální je například A. Badiou), autor pracuje s primárními texty kompetentně a je schopen kritické distance k sekundární literatuře. Informovaný přístup k diferenciálnímu kalkulu vůbec není běžný.

Práci pokládám za výbornou a navrhuji k obhajobě (případně mimořádnému ocenění).